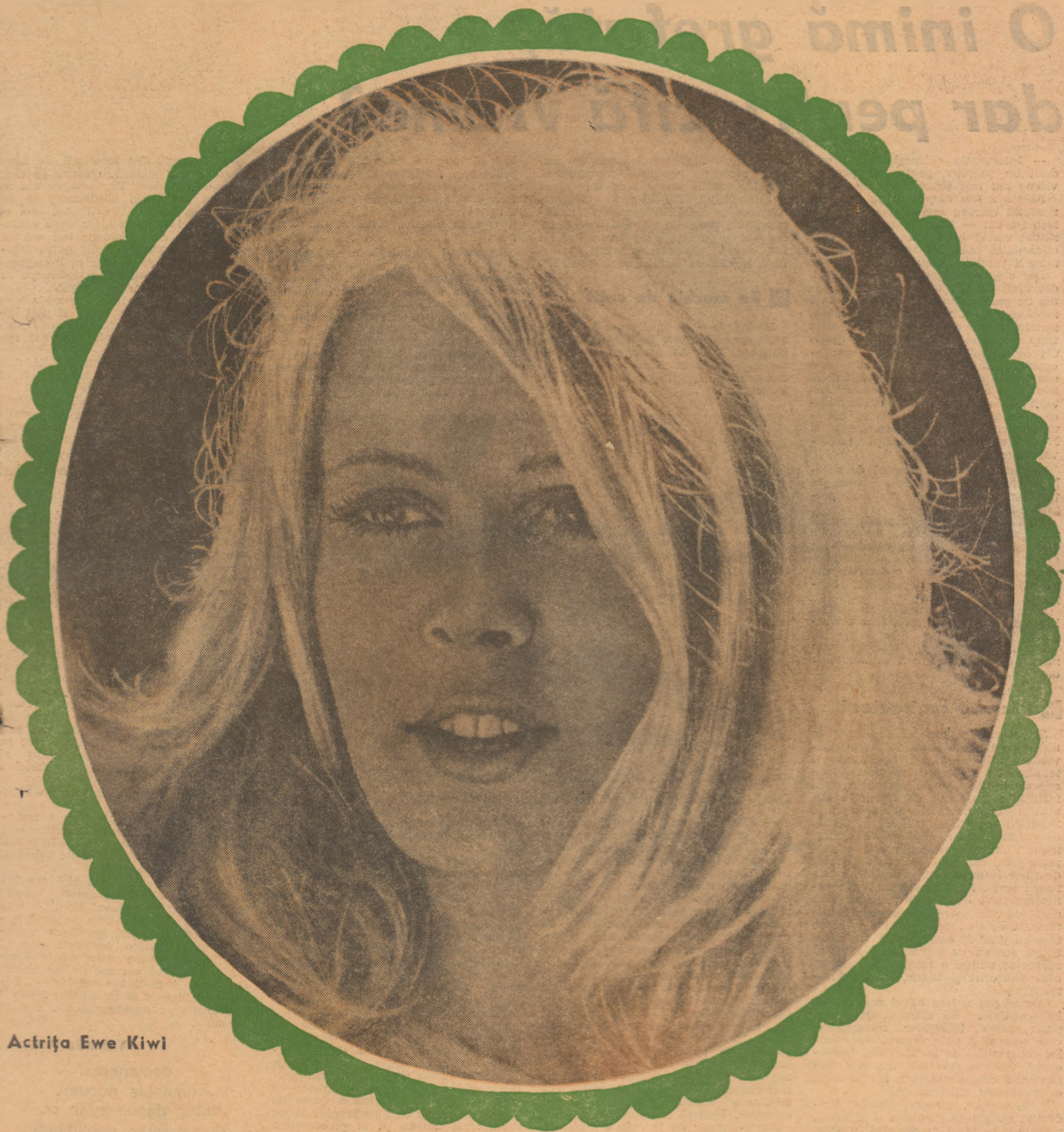

VEAȚE NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

Actrița Ewe Kiwi

DIN SUMAR:

• Diamantele... de fiecare zi • O inimă grefată, dar pentru câtă vreme? • Promptitudinea inconștientului și rezervele lui • Elevul de astăzi • Marilyn Monroe: tragedie și antitragedie

39

ANUL XXVII
(1384)
24 SEPTEMBRIE 1971

Afirmația că accidentele cardiovasculare sînt o boală a civilizației moderne a devenit aproape un loc comun. Nimeni nu mai contestă nici frecvența, nici importanța lor numerică. Bolile de inimă au devenit unul din dușmanii cei mai neîmpăcați ai omului din veacul nostru.

Evident, medicina nu s-a mulțumit numai să constate fenomenul, ci a pornit să-l combată cu un întreg arsenal de mijloace; dintre cel mai spectaculos este, fără îndoială, grefa cardiacă: înlocuirea organului bolnav printr-unul „de

împrumut”. Dar după primele succese, care păreau să îndreptățesc cele mai fabuloase speranțe, a venit decepția, pricinuită de constatarea că ele nu erau, nu puteau fi în stadiul actual al științei, decît efemere.

Și atunci care-i calea de urmat? Este tocmai ceea ce au încercat să stabilească cei 4000 de participanți — din mai toate țările lumii — ai unui dublu congres de chirurgie finit recent la Moscova.

Documentar

O inimă grefată, dar pentru cîtă vreme?

— Intervenția chirurgicală nu este decît un paleativ, pentru că mai de vreme sau mai tîrziu omul moare.

Aceasta a fost răspunsul pe care cunoscutul chirurg argentinian R. Favalaro l-a dat — nu fără ironie — unui ziarist care-l întreba ce crede despre eficacitatea operației sale de reconstituire a vaselor coronare.

Dar e și un răspuns bine întemeiat, dat fiind că nici un chirurg n-ar putea da pacientului o garanție de viață îndelungată. Chirurgul are misiunea, generoasă, de a prelungi viața atîta timp cît acest lucru este cu putință. Cît de complexă, de dificilă este această misiune s-au putut din nou convinge toți cei care au urmărit două mari reuniuni științifice care s-au contopit într-una singură, ținută la Moscova — al XXXIV Congres al Societății internaționale de chirurgie și al X-lea Congres al Societății cardiovasculare internaționale.

Și totuși, în epoca noastră de revoluție științifică și tehnică, chirurgia ține pasul cu vremea realizînd progrese impresionante.

Pînă foarte recent, de pildă, sugarii suferind de vicii cardiace congenitale erau condamnați. Acum, chirurgii pot salva viața multora dintre ei. Într-adevăr, curba statisticilor operatorii este ascendentă, iar cifra operațiilor reușite în creștere continuă.

Electronica și cibernetica au intrat în practica curentă a serviciilor chirurgicale.

Dar nu e nevoie să înmulțim prea mult exemplele, ele sînt la îndemîna oricui.

Microbii contraatacă

Secționarea și sudarea oaselor prin ultrasunete este o mărturie foarte elocventă a alianței dintre medicină și tehnică. La elaborarea metodei și a aparatului necesare au participat două instituții: Institutul de chirurgie clinică și experimentală al ministerului Sănătății publice al U.R.S.S. și Școala de studii tehnice superioare „Baumann”. Disecția sternului este o operație grea, care duce la mari pierderi de sînge și după care cicatrizarea este foarte lentă. Prin intermediul ultrasunetelor, însă, oasele sînt foarte bine sectionate, cu pierderi sanguine minime. Umplerea golurilor din oase se face cu praf de oase, după care se aplică sudura cu ultrasunete. În felul acesta se obține o masă care „leagă” bine țesuturile și oasele, iar cicatrizarea e rapidă.

Oricînd pot apărea totuși complicații imprevizibile. Să stăruim, de aceea, puțin asupra infecțiilor chirurgicale, care s-au aflat și în centrul dezbaterilor congresului de la Moscova. Într-adevăr, infecția este una din cele mai frecvente complicații care survin după o intervenție chirurgicală.

V. Kovarnov, vicepreședintele Academiei de științe medicale a U.R.S.S., a amintit pe bună dreptate că în acest domeniu s-a putut constata un reviriment important. Pînă în deceniul al patrulea se utilizau antiseptice și sulfamide după care a venit era antibioticilor. De care, s-a uzat și s-a abuzat. În ultimii ani s-a constatat, însă, că microorganismele se adaptează la noua situație și că apar noi microbi, rezistenți la antibiotice.

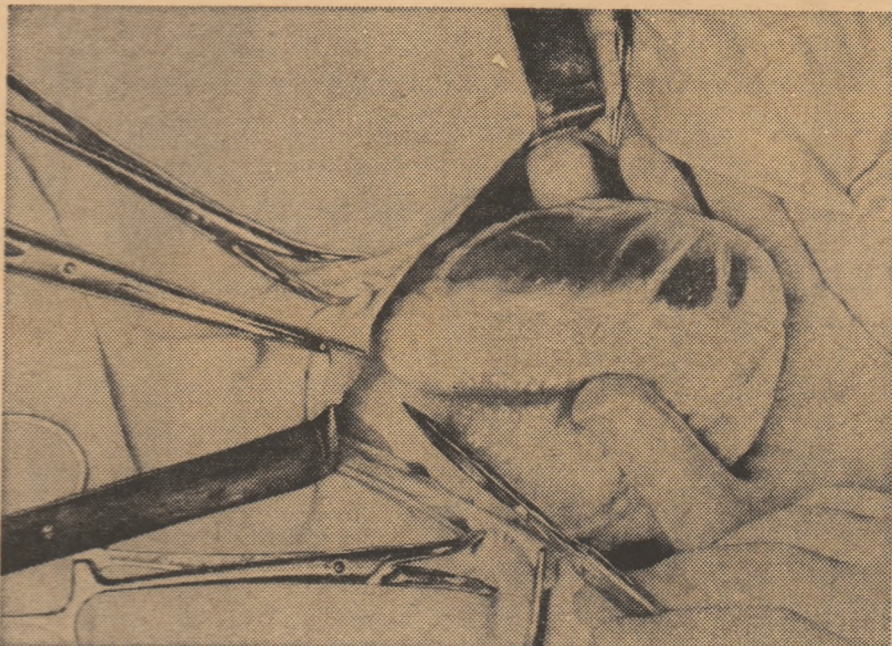
În aceste împrejurări, operațiile complexe de transplantare a țesuturilor și organelor sînt însoțite de multe complicații.

Cînd, către sfîrșitul lui 1967, profesorul Barnard a realizat pentru prima oară un transplant de inimă, operația a făcut senzație. Apoi, însă, s-a văzut că, chiar în caz de reușită, aceste operații duceau la complicații inevitabile: fie respingerea grefonului din cauza incompatibilității țesuturilor, fie violente complicații infecțioase, mai ales

la plămîni. Organismul uman nu putea asimila organul transplantat. Pînă în aprilie trecut s-au consemnat pe tot globul 170 de grefe cardiace. Treizeci și nouă de pacienți au supraviețuit peste un an, alți zece circa doi ani și jumătate. În momentul de față există douăzeci și patru de inși care trăiesc cu inimi „de împrumut”.

Pe muchie de cuțit

Lăsînd de o parte elementul de senzație, problema este de o evidentă importanță. Iată, de aceea, citeva opinii ale congresiștilor. Acad. B. Petrovski, ministrul Sănătății publice al U.R.S.S. a declarat:

Cine își mai amintește astăzi că a fost o vreme cînd despre inimă scriau numai poeții...

— Cel mai mulți chirurși sînt de acord că această operație nu poate fi făcută decît în cazuri urgente, cînd pentru bolnav nu mai poate exista decît alegerea între moartea iminentă și înlocuirea unui organ uzat și care nu mai funcționează printr-un grefon, ceea ce-i poate da o marjă de supraviețuire de cîteva luni sau chiar de cîțiva ani. În legătură cu aceasta aș dori să-mi spun părerea și despre prelevarea de organe de la donatori. În această direcție e nevoie de o prudență extremă, întrucît omul trăiește atîta timp cît inima îi bate și creierul îi funcționează. Rapidele progrese ale reanimatologiei ne duc la concluzia că medicul este departe de a se putea erija totdeauna în arbitru suprem în materie de funcții ale miocardului și ale creierului. Într-adevăr, sînt cunoscute cazuri de uluitoare restabilire a vitalității acestor organe esențiale. Încît se întîmplă ca un „donator eventual” de la care e vorba să fie prelevat un rinichi să prezinte o restabilire a funcțiilor creierului și inimii. De aceea, termenul de „donator eventual” ne poate duce la grave erori. După cum medicul nu poate avea nici căderea de a conferi bolnavului „dreptul de a fi lăsat în pace, dreptul de a muri”.

Sperăm totuși că o conservare adecvată a organelor prelevate de pe cadavre, crearea de organe provizorii, progresele imunologiei vor face ca, peste cîteva ani, să putem garanta mai bine interesele donatorilor și ale primitorilor și să dobîndim succese hotărîtoare în acest domeniu plin de făgăduieli care este transplantarea organelor...

Revenînd la situația de astăzi, acad. Petrovski a constatat că grefa cardiacă este privită acum cu mai multă circumspecție. Ceea ce nu trebuie to-

tuși să însemne subestimarea acestor probleme importante, care cere însă să fie abordată de pe poziții științifice. Trebuie creată în speță o inimă artificială care să poată permite menținerea în viață a organismului omenesc.

În același timp trebuie soluționată și problema extrem de complexă a incompatibilității țesuturilor. Pînă acum, în această direcție nu s-au înregistrat decît progrese neînsemnate. De vină este depresiunea imunologică. Medicul care transplantează un organ se plasează involuntar pe o muchie de cuțit; o doză prea mare de ser provoacă moartea, una insuficientă respingerea. Încît se cer puse la punct ample măsuri care să fie în stare să triumfe

— Oamenii sînt terorizați de ideea că după un anumit interval de timp primitorul moare. Dar uită că noi nu operăm decît inși condamnați în cel mai scurt timp. Și, mai ales, uită că unii din ei supraviețuiesc după operație doi sau chiar aproape trei ani.

Aceste argumente îl fac pe profesorul Cooley să socotească că transplantarea inimii este totuși o direcție în care trebuie să se persevereze.

În ce privește, însă, operația de grefare simultană a inimii și plămînilor, recent realizată de profesorul Barnard, prof. Cooley este categoric împotriva:

— Este o metodă neconvenabilă. Am aplicat-o, dar am văzut numai decît că nu merge...

Am putea adăuga, totuși, că această metodă este studiată pe plan teoretic atît în U.R.S.S., cît și în mai multe alte țări.

Poate fi evitat infarctul miocardului?

Profesorul Favalaro din Argentina, despre care am amintit la început, preferă în locul grefei cardiace o altă operație.

— Nu sînt adversar din principiu al grefei cardiace, dar este o operație care nu poate fi făcută decît cînd bolnavul se află într-o situație disperată a declarat d-sa.

Profesorul Favalaro crede, în schimb, că revascularizarea, operație pe care a pus-o la punct și a practicat-o pînă acum de 3500 de ori poate evita bolnavului infarctul miocardului și formele grave de stenocardită. Este vorba de o operație care are în vedere reconstituirea vaselor coronare atînsse de scleroză. Din coapsa bolnavului este prelevat un fragment de venă care se branșează apoi pe sectorul atîns al vaselor coronare spre a crea astfel o deviație.

Savantul argentinian este un entuziast al acestei metode.

— În țările industriale — a amintit el — maladiile cardiovasculare sînt asasinul numărul unu. Numai în S.U.A. au murit în 1970 640 000 de suferinzi de boli ale coronarelor.

După care a citat statistici convingătoare care atestă că bolnavii operați după metoda sa trăiesc sensibil mai mult decît alții. Dar cum se poate stabili necesitatea unei asemenea operații? Prof. Favalaro socotește ca total insuficiente electrocardiografele și celelalte procedee curente de diagnostic. Gradul de îngustare a vaselor — afirmă el — trebuie să fie stabilit printr-o radiografie cinematografică a vaselor coronare.

Valentin Rosen

documentar.

documentar docum.

mentar documentar dc

documentar document

mentar documentar docu

documentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii
 calitatea actualităţii

CONSTRUCȚII

Din cer pe șosele

Cînd a ajuns la destinație „Luna 13” a depus alături de ea un instrument menit să măsoare densitatea solului lunar. Cum acționează un asemenea aparat? Radiația gamma emisă de un izotop radioactiv pătrunde în sol, sub un unghi de 30—45 de grade, pînă la o adîncime dinaintea stabilită, unde este reflectată. În locul unde, conform calculului, va ieși din sol lunar, se montează o serie de contoare, care măsoară intensitatea radiației reflectate. Protejate de ecrane speciale împotriva radiației directe a izotopului conținut în aparat, contoarele primesc exclusiv radiația reflectată, care este proporțională cu densitatea solului pe care l-a străbătut. Aparatul, care fusese experimentat îndelung pe Pămînt, a efectuat măsurători interesante pe Lună. Datele culese au fost transmise prin radio stațiilor terestre.

Aflînd despre succesul operației, constructorii de șosele din Uniunea Sovietică s-au întrebat dacă n-ar putea folosi metoda și în domeniul lor de activitate, căci le lipsea un aparat pentru controlul rapid al plăcilor de beton și al invelișului de asfalt. O versiune modificată și mărită a aparatului descris le-a îndeplinit dorința și le aduce acum mari servicii.

Contrar celorlalte metode de control, care măsoară densitatea doar în anumite „puncte”, noul aparat determină concomitent densitatea cîtora zeci de centimetri cubi. Și dat fiind că nu trebuie să vină în contact cu materialul de examinat, poate fi montat pe roți și tras încet de un vehicul autopropulsat pe porțiunea de șosea care urmează să fie controlată. Rezultatele măsurătorilor apar pe un cadran indicator sau sint consemnate de un dispozitiv de înregistrare. Aceste două instrumente sînt instalate chiar în vehiculul care remorchează aparatul. Betonul absoarbe însă mai multă radiație gamma decît solul; cantitatea mică care se întoarce la contoare provoacă acolo impulsuri slabe, ce trebuie intensificate pentru a putea fi înregistrate.

Experiențele făcute au arătat că aparatul cu raze gamma poate servi și pentru controlul prefabricatelor de beton utilizate din ce în ce mai mult în construcții, întrucît detectează defectele și golurile. De altfel, aparatul nici nu este excesiv de scump și se amortizează în 4—6 luni, după durata utilizării. El constituie un excelent exemplu de aplicare practică a unui fenomen fizic și de valorificare pe Pămînt a cercetărilor făcute în Cosmos.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Diamantele... de fiecare zi

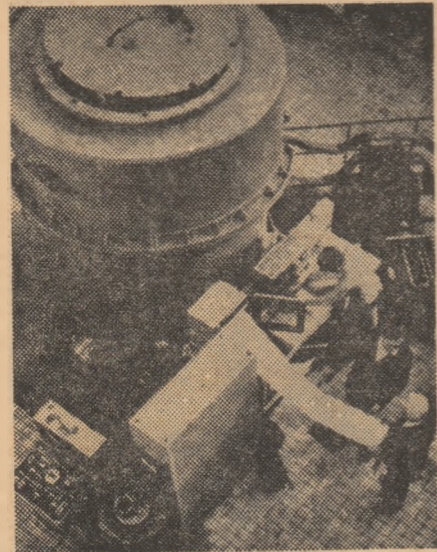
Cuvîntul „diamant” vine din grecescul adamas, care înseamnă tare, inflexibil. Și, într-adevăr, se știe că diamantul se află în fruntea scării ierarhice a corpurilor dure. El poate zgîria orice material natural, lăsînd amprenta superiorității sale orgolioase, în timp ce niciun material natural, nici chiar cel mai dur, nu poate zgîria fațetele unui diamant.

Hesiod și Eschil credeau că lanțurile lui Prometeu și casca lui Hercule fuseseră durate din materialul numit adamas. Iar autocrații din toate vremurile vedeau în diamant un fel de talisman de putere invincibilă, de dominație asupra semenilor lor.

Raritatea marilor diamante și formula creșterii la pătrat a prețului lor în funcție de sporul de greutate făceau din diamant mijlocul de a concentra cele mai mari sume bănești în cea mai mică fărîmă de material natural.

Dar după ce Lavoisier a izbutit să ardă o piatră prețioasă în laborator, dovedind că era identică, prin compoziția ei, cu cărbunile cel mai obișnuit, au început tot felul de experiențe de producere artificială a diamantelor. Englezul J.B. Hamnay a făcut, de pildă, apel la un tun, căruia i-a îndesat bine țeava cu un amestec apropiat, a astupat-o și a încălzit-o pînă la incandescență. Crookes a făcut să explodeze cordită într-o bombă de oțel. H. Moissan a vrut să „fabrică diamante” răcind repede grafitul în fier. Fizicianul american P.W. Bridgeman a încercat să supună grafitul la fantastică presiune de 400 000 de atmosfere, dar la temperatura obișnuită dintr-o încăpere... A fost și ultima încercare disperată de a rezolva problema „de pe poziții de forță”.

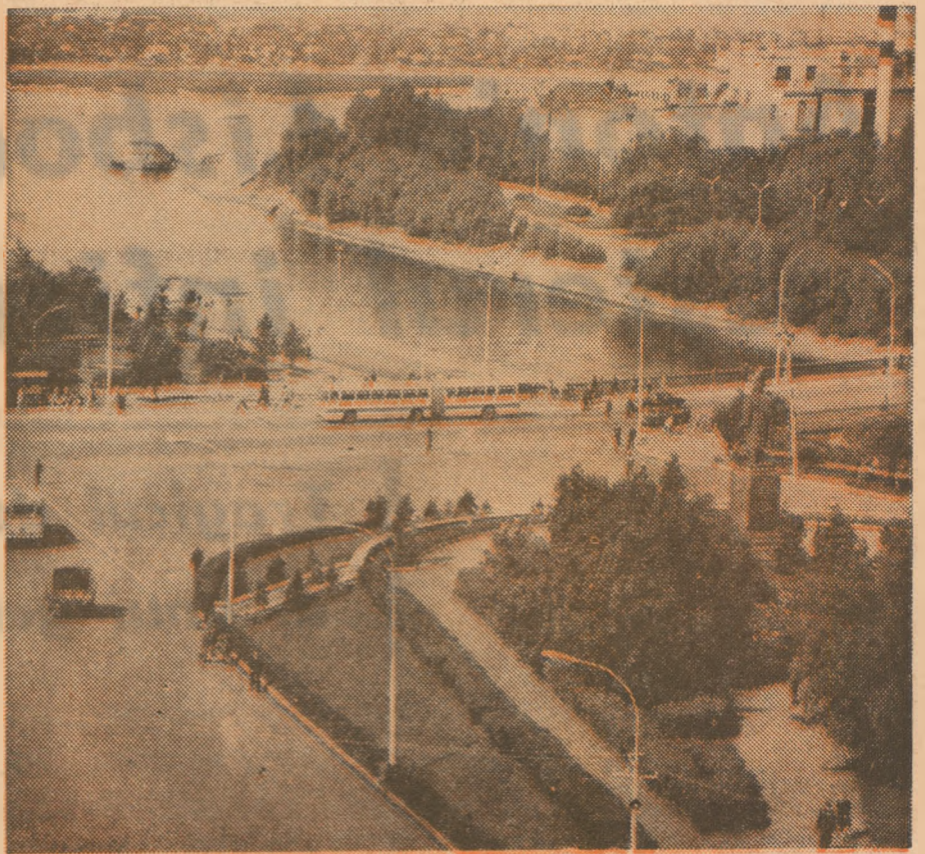
Intr-adevăr, pînă la urmă s-a văzut că, pentru a transforma structura grafitului în structură diamantară, nu e destul ca invelișul fragilului material să fie presat din toate părțile spre

Instalația în care se fabrică diamante sintetice, ba și chiar cristale și mai dure.

s-l face mai dens prin micșorarea intervalelor dintre atomii de carbon. Atomii nu trebuie apropiați peste tot, ba uneori trebuie chiar depărtați. Încît se cer asociate cel puțin două forțe opuse; o forță de compresie (presiunea) și una de dilatare (căldura). Rămînea însă ca teoria — expusă aici evident extrem de sumar — să fie conciliată cu practica. Acest lucru a fost realizat pentru prima oară la Institutul de fizica presiunilor înalte din Moscova, sub conducerea acad. Leonid Vereșciaghin, care a realizat cristale cu structură diamantară în care atomii de carbon sînt înlocuiți cu atomii de alte elemente.

Institutul lucrează cu presiuni de ordinul a 100 000 de atmosfere. Dar pentru a înțelege mai bine ce înseamnă aceasta, amintim că ea ar fi echivalentă cu o apăsare de cîteva sute de tone pe centimetrul pătrat de corp omnesc sau cu presiunea exercitată de apă asupra unui scafandru aflat la 1 000 de kilometri adîncime, (cea mai adîncă „groapă” oceanică nu trece de 11-12 kilometri). Cunoscînd aceste date, ne-am aștepta, poate, ca instalația de producere a diamantelor sintetice să fie un fel de presă-mastodont. De fapt, însă, instalația nu întrece statura unui om obișnuit. Un operator așează materialul de bază într-o formă și pune în funcțiune presa. După două minute scoate forma și extrage, dintr-o masă albă, un diamant de 2 carate. Totul e atît de simplu și de obișnuit, desigur

Siberia însoțită. Omsk, un oraș cu vaste perspective

pentru profani, încît ei ar putea fi dezamăgiți. Și totuși sînt diamante. Dar destinate spre a împodobi nu coroane princiere, ci coroane de carotaj, nu pentru a orna inele, ci pentru a arma unelte, a accelera viteza de tăiere a metalelor, a spori longevitatea sculelor, contribuind în toate împrejurările la realizarea unor considerabile economii de mijloace bănești, de timp și de energie.

Trei sferturi din cei 770 de colaboratori ai centrului n-au implinit încă 35 de ani.

CE SE DISCUTĂ

Înriurirea asupra naturii și mediului ambiant

De cîteva ani specialiști din circa 80 de țări, între care și Uniunea Sovietică, și-au unit eforturile în cadrul unui program internațional de prospectare a tuturor resurselor pe care le poate oferi planeta. În Uniunea Sovietică activează în acest sens 100 de centre de cercetări care, în cadrul unui bilanț ce va fi prezentat organelor de resort în 1972, vor oferi un număr de soluții care să permită creșterea productivității solului și apelor, precum și ameliorarea metodelor de gestiune economică.

Programul Internațional intitulat „Omul și biosfera” are drept scop studierea perspectivelor care se deschid omului în condițiile unei intervenții tot mai active a civilizației moderne asupra naturii și mediului înconjurător. Programul vizează, între alte obiective, obținerea de substanțe nutritive cu valoare mare pornind de la materii nealimentare ca, de pildă, deșeurile agricole. În același timp se preconizează utilizarea proteinelor „microbiene” fie direct, sub aspectul de produse alimentare, fie ca hrană pentru șepteluri.

Un mare viitor, arată specialiștii, îi va avea și genetică, prin intermediul căreia vor fi dobîndite posibilități de realizare a unor noi rase de animale cu o productivitate mult superioară celor actuale. Tot pentru actualul deceniu, programul propune dezvoltarea metodelor biologice de luptă împotriva paraziților agricoli, ca și studierea cenzelor, adică a comunităților animale care trăiesc „în societate” pe același teritoriu și care prezintă un deosebit interes. Înainte de construirea unui mare baraj, se va putea ști astfel cu precizie în ce măsură transformarea naturii de către om va afecta fauna fluvială, flora și fauna riverană, dacă locul șantierului este judicios ales și dacă construcția va dauna sau va face să prospere economia în general. Încît se poate afirma cu certitudine că în viitorul apropiat problema controlului cenzelor se va impune în toate sectoarele de activitate umană. În această acțiune, un aport de seamă va fi adus de sistemele și modelele matematice care vor descrie regulile de viață ale comunităților de organisme vii. Acesta va fi, de altfel, și primul pas spre definitivă domesticire a naturii.

PLANIFICARE

Cuvîntul calculatoarelor

Pe bulevardul Marx din Moscova se înalță, din luna februarie a.c., o clădire uriașă care dovedește o concepție arhitectonică îndrăzneată. Dar nu mai puțin cutezătoare sînt și problemele tratate în interiorul ei. Căci Centrul principal de calcul al Comisiei de Stat pentru Planificare a U.R.S.S. proiectează viitorul. În încăperile cu aer condiționat specialiștii se achiță de această misiune în modul rațional, economic, caracteristic acestui tip de activitate. Calculatoarele „Minsk-32”, cu care lucrează, pot efectua pînă la un milion de operații pe minut. Și, cum tehnica modernă reclamă utilizarea la maximum a mașinilor, timp de 23 de ore din 24 computerele înșiră cifre cu viteze cosmice pînă le găsesc poziția cea mai favorabilă. Numai o oră pe zi e liniște, cît se fac unele cercetări de rutină.

Fiecare calculator electronic primește o serie de sarcini, din același domeniu sau din domenii înrudite. „Computorul laptei”, de pildă, poate calcula — în răstimpul cît durează coborîrea cu liftul de la etajul 12 la parter — cantitatea de nutreț necesară pentru cirezile de bovine dintr-o regiune, în raport cu carnea și laptele pe care trebuie să le furnizeze. Dar și pronosticurile au devenit o indeletnicie a calculatoarelor. La întrebarea: care va fi producția medie anuală de lapte în viitorul cincinal, același computer a răspuns, de pildă, că această producție va crește de la 80,5 milioane de tone, cît a fost în ultimul cincinal, la 92,3 milioane de tone.

Alte calculatoare prevăd producția de petrol, de oțel sau de bunuri de larg consum, indică necesarul de școli sau de locuințe ori suma ce va trebui alocată pentru fondul de pensii.

Grație tehnicii moderne, matematicienii, programatorii, inginerii și economiștii au fost eliberați de activitățile mecanice și au mai mult timp de gîndire. Dacă toți matematicienii din Uniunea Sovietică ar fi adunați într-un zgîrie-nor, ei n-ar putea efectua calculele pe care le rezolvă un singur computer în cîteva minute. Și totuși, omul este de neînlocuit, căci el furnizează mașinii datele necesare.

PRIM PLAN

Ewe Kiwi

Avea 15 ani și mergea grăbită pe stradă — la școală sau la cinema, acum nu-și mai amintește exact; știe doar că se grăbea, trebuia să ajungă undeva. De aceea a avut o reacție de enervare când un bărbat a oprit-o. Dar după ce a aflat pentru ce — necunoscutul o invita să-l urmeze la Studioul cinematografic din Tallinn pentru o probă de film — s-a binedispus pe loc. Ca orice adolescentă, viitoarea vedetă estonă Ewe Kiwi visa

să se facă actriță. Și avea toate șansele. Regizorul care a oprit-o — căci regizor era — i-a remarcat pe dată frumusețea fină și blondă de nordică, frumusețea aceea foarte specifică, parcă transparentă, de personaj de sagă.

La studio, Ewe nici n-a apucat să respire o dată adinc, că și avea contractul în buzunar. Din clipa aceea n-a mai știut ce înseamnă timp liber. A făcut film după film, rămânând însă la școală aceeași elevă conștiințioasă. Abia după trei ani, când a absolvit școala,

arta
ca arta arta a.
, arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta ;

și-a putut îmbina rutina cu studiile teoretice de specialitate.

În 18 ani ciți au trecut de la debutul adolescentin, Ewe Kiwi a jucat în 23 de filme. Nu toate i-au adus satisfacții, în primele mai ales necerându-i-se altceva decât să fie blondă și atrăgătoare. Ambițiile ei erau însă mai mari și în cele din urmă, înfringând comoditatea și inerția, a obținut roluri care i-au permis să-și arate nu numai profilul fotogenic, ci și pe acela de actriță. Dintre aceste filme „Viraj periculos“, „Ruslan și Ludmila“, „Don Juan din Tallinn“, „Ultima relicvă“ sint doar câteva.

MITOLOGIE
CINEMATOGRAFICĂ

Marilyn Monroe :

tragedie

și antitragedie

Cît a trăit, a avut o celebritate destul de stranie. A fost vedeta de cinema nr. 1 a Americii, fără să fi jucat nici un rol mai important. Trupul ei gol, multiplicat în milioane de exemplare, era expus în toate căzărmiile americane, în toate garajele și circumele, dar marii regizori nu se băteau să o aibă interpretă în filmele lor. Și, în genere, nu era un produs al artei, ci al „modului de viață“ — „madonă a soldaților“, sex-simbolul Americii, atracție națională, logodnică a țării etc., etc.

În 1962, Marilyn Monroe a luat o mare doză de somnifere și a murit. Această sinucidere distona total cu logica aparentă a civilizației pe care o întruchipa. Și atunci s-a născut pe loc antilegenda : sex-simbolul a fost transformat aproape într-o victimă a societății inumane, într-o protestatară, într-un talent strivit.

Așa încît romanul scriitorului francez Silvain Rainer : „Tragedia Marilyn Monroe“, apărut recent în U.R.S.S. și care nimereste în punctul de incidență al acestor două legende, se va bucura desigur de căutare.

Rainer acceptă legenda despre victima care nu se putea împăca cu stările de lucruri existente, despre actrița care s-a ridicat împotriva „industriei senzualității“, fiind împinsă la sinucidere. Dar prin însăși forța logicii faptelor, povestea lui iese nițel altfel decât a intenționat-o : nu atât de măreață, dar tot atât de cumplită.

Asupra faptului dacă Marilyn Monroe ar fi putut deveni o mare actriță, părerea au fost împărțite în timpul vieții ei și rămân împărțite și acum. Eu unul cred că două lucruri sint indiscuabile. Primul : Marilyn Monroe a fost în privința potențialului creator, o ființă ieșită din comun, înzestrată cu o fire puternică, independentă. Al doilea, nu i s-a dat posibilitatea să facă în artă ceea ce ar fi vrut să facă.

Despre cel dintîi aspect, Rainer nu se pronunță direct, dar accentele ironice presărate în pagini ne îndreptățesc să credem că autorul este mai degrabă sceptic decât un admirator al actriței și, în orice caz, un om care nu s-a simțit aproape de ea.

În schimb, al doilea aspect a căpătat în cartea lui o strălucită expresie. Mă refer la imaginea modulului de viață american.

Sute de mil de fetișcane roiesc în jurul studiourilor cinematografice în speranța de a fi „remarcate“ ; ele îngroasă mereu rîndurile dezamăgiților, neînțeleșilor, neapreciaților. Dar, într-o zi, una dintre ele a tras lozul cîștigător. De aici a început totul.

Marilyn a adus cu sine idealul cam precar al confortului standard, inculcat de o cultură factice. A urmat „școala de șarm“ și s-a străduit din răsputeri „să corespundă“. Proiectată pe cel mai înalt vîrf al piramidei „mărfurilor spirituale“, simboliza, în fond lipsa totală a valorilor spirituale. Răsfotografiată de fotografi și operatori din toate unghiurile, a căpătat falma de „sex-bombă“, dar sufletul îi era rece și pus-tiu, fiindcă apartinea tuturor deodată — mulțimii. Poate că n-a vrut asta. Dar trebuia să ocupe locul care-i fusese rezervat în sistemul culturii tip. N-a fost tragedia unui om puternic, bogat sufletește, copleșit de împrejurări și frînt de ele, ci grozăvia unui nimic care n-a putut, în ciuda tuturor eforturilor, să-și cuprindă rolul în întreaga-i complexitate. A „luptat“ — dar cu regizorii, pe care îi chinuia cu ieșirile ei, cu actorii, care alături de dînsa pierdeau

gustul lucrului, cu producătorii, care „plăteau prost“. A „luptat“ după aceleași reguli după care fusese creată : întîrzia la filmări, arunca cu portocale, avea toane în fața camerei de luat vederi. Și făcea „totul pe dos“ — ceea ce însemna nu atât rezistență față de monstruoasa mașină care făcea din buștii ei un număr de atracție națională, cît o manevră pentru ridicarea mizei. Nu era o luptă pentru demnitate, ci zbaterea unei făpturi care s-a trezit într-un rol pentru care nu se simțea pregătită sufletește. Or, toate acestea — îmi pare rău că trebuie să o spun — însemnau nu „siluirea“ unei personalități ci logica normală a culturii tip americane.

Marilyn stătea adesea ore întregi la telefon chemindu-și cunoștințele să o scape de plictiseala de moarte. Lua deseori mai multe somnifere decât ar fi trebuit, ca să poată dormi, ca să se poată elibera de tensiunea nervoasă pe care i-o cerea efortul permanent de a părea altceva decât era. În noaptea sinuciderii a stat, ca de atîtea ori, multe ore la telefon, cerînd cunoștințelor să vină să o salveze, căci se va sinucide. Dar n-a venit nimeni, fiindcă nimeni n-a crezut-o și, pe deasupra, era și nu știu ce sărbătoare și toți prietenii erau ocupați cu distracțiile.

Și atunci ea s-a supărat și a înghițit întreg conținutul tubului de somnifere...

„Modul de viață american“ poate nenoroci oamenii pe două căi. Pe unii îi înșală, îi supune, îi standardizează. Atunci avem de-a face cu o tragedie. Dar el poate și ridica la înălțimi amătoare, poate umfla artificial, aclama și transforma în idol pe oricine, chiar făptura cea mai obișnuită, poate prezenta un plutonier major drept Voltaire, poate ridica la rang de vedetă de film un model fotografic.

Aceasta-i antitragedia pseudo-culturii sale.

L. Anninski

DAVID OISTRAH
LA BUCUREȘTI

Săptămîna aceasta, David Oistrah a fost oaspetele Capitalei noastre, marcînd cu prestigioasă-i prezență deschiderea stagiunii muzicale bucureștene. Întîlnirea cu marele artist a fost, ca de fiecare dată, un prilej de subtilă satisfacții pentru puolicul meloman.

„Este marele
regele muzicantului
muzicantului Veac Nou“
David Oistrah

De la David Oistrah, „Cele mai bune urări și un salut cordial pentru cititorii revistei „Veac nou“.

TEATRU

Dulcinea

și Don Luis

Alonso Quijano cel Bun, devenit Don Quijote de la Mancha, moare în finalul marii cărți a lui Cervantes, dar țînăra țărancă Aldonsa, nemurită ca Dulcinea de Toboso, și scutierul Sancho Panza, continuă să trăiască. Ușor de spus să trăiască, dar cum, dacă legenda îi țîne în lumina-i orbitoare în vîzul tuturor ? Cum era și normal, Aldonse i se gă-

șeste un mire. Omul nu știe să citească, dar a auzit că a existat un cavaler ră-tător cu care logodnica lui ar fi fost încurcată. Tocmai asta vrea să-i lămu-rească. Să nu fie luat cu literatura, că nu țîne, el vrea să știe ce marfă cum-pără ! Părinții fetei se dau de ceasul morții ca să-i dovedească cum că nu știu de nici un cavaler, că gurile rele vorbesc etc. Ba îl invită chiar pe Sancho

Tatiana Doronina, Dulcinea...

în persoană să le întărească spusele, fă-găduindu-i în schimbul mărturiei să-l înlocuiască ușa de la cămară și să-i dea frunze de dud pentru viermii de mătase.

Așa începe noua piesă-algorie „Dulcinea de Toboso“ a lui Alexandr Volodin, o fantezie pe tema lui Don Quijote și a donquijotismului. Piesa a fost aleasă de Oleg Efremov pentru debutul său regizoral la Teatrul de Artă din Moscova. A ales-o, fiindcă i-a plăcut ideea originală a dramaturgului și împlinirea ei. A ales-o, fiindcă din cînd în cînd e bine ca oamenii să se gîndească la Don Quijote și la trăsăturile care-l treceau prin cap. În fine, a ales-o fiindcă piesa i-a îngăduit să angajeze în spectacol forțe actricești din toate generațiile teatrului — începînd cu veteranii și pînă la cei mai tineri.

Dar să revenim la Dulcinea. Tîrgu-lala dintre mire și părinții ei devine tot mai aprigă, în timp ce Aldonsa și Sancho (Tatiana Doronina și Mihail Ianșin) nu, nu că ar trăda memoria cavaleru-lui, dar e limpede că îl preferă sub formă de amintire, decît viu : prea multă bătaie de cap le-a dat cît a trăit. Morții — oricît de celebri — cu morții, viii cu viii.

Cum tîrgul nu se face, Aldonsa pleacă la Toledo, unde nimereste într-o familie din înalta societate, putîndu-și alege miri după pofta inimii printre seniori de toate vîrstele — mai coptice și mai tinere. Rochia prera strîmă și sufocă, trebuie să-și aleagă cuvintele, să calce grațios (dar cînd n-o vede nimeni, trece la pasul virtos al țăranelului).

Așa trec zilele, cu mici întîmplări, pînă cînd într-o zi apare un bărbat înalt, slab, cu o bărbuță rară și ascuțită (Oleg Efremov). Și într-o clipită dispăre tot ceea ce constituia existența văzută și nevăzută a Aldonse. Care, ne-îndrăznînd încă să spere, dar simțînd că e adevărat, rostește cu o imensă bucu-rie : „Alonso Quijano !“

— Nu, nici vorba, Luis de Quarras-quill — se recomandă necunoscutul.

Desigur, a citit despre Don Quijote, dar nu este un admirator al cărții. Alonso Quijano este o pură invenție...

Autorul vrea să spună că se în-tîmplă să inventăm oameni, atribuîndu-le toate calitățile dorite, în-cercăm tiranic să-i înghesuim în tiparele născocirii noastre și ne supărăm dacă nu vor sau nu pot să-i corespundă. De aceea, protestează Don Luis de Quarrasquill cînd i se cere un donquijotism prompt și necondiționat. De aceea se infurie și Aldonsa și proferă vorbe prea puțin elegante, cînd se satură pînă în gîtul ei sănătos de țărancă de a mai fi, cum i se cere, imaginea minunatei Dulcinee a legen-darului cavaler.

Și totuși... Și totuși, una e să-ți adori plăsmuirea, numai pe motivul că e creația ta, și cu totul alta să-ți iubiești cu dăruire și abnegație aproapele, să simți, să intuiești ce comori — de care nici el nu știe — ascunde.

Aldonsa, devenită adevărata, nu falsă, Dulcinea, începe să-l creeze pe Don Quijote, convingîndu-l pe Luis că sint fă-cuți unui pentru altul, că ea nu poate rămîne singură, fără nobilul cavaler.

Așa încît, la urma urmei, piesa lui Volodin ne arată și cum poate o mare legendă crea un om, dacă acesta are destulă țîrie și destule resurse să fie po-trivă legendei.

TEHNICA

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tea rezistenței la marile presiuni, de obligația evitării accidentelor de decompresie, precum și de necesitatea sporirii rezistenței la lipsa de oxigen și surplusul de bioxid de carbon.

În plonjare, mamiferele marine compensează diferența de presiune prin trei factori esențiali: toracele, mult mai elastic ca al omului, care poate suporta variații de volum foarte importante; plămînii care la foci sau balene se pot comprima atât de mult, încât pereții alveolelor ajung în contact unul cu celălalt, schimburile alveolocapilare devenind nule. În sfârșit, intrarea în acțiune a diafragmei și a rezervorului venos contribuie, atunci când presiunea ambiantă crește, la diminuarea travaliului inimii.

Teoretic, dat fiind volumul pulmonar relativ comparabil cu al omului, mamiferele plonjoare ar trebui să fie, în funcție de durata și adâncimea imersiunilor, victime ale unor accidente de decompresie. Lucrurile nu se petrec însă așa, deoarece ele sînt protejate de două mecanisme: expirația forțată, în care caz cantitatea de azot pe care ar trebui să-o dizolve în țesuturi scade cu 80-90% și comprimarea plămînilor. În acest ultim caz, aerul rămas în plămîni revine în spațiul bronșic și tracheal mort, care nu permite difuzarea gazoasă prin pereți și deci nu lasă nici azotul să pătrundă în sine.

Diminuarea sensibilității la lipsa de oxigen și la abundența de gaz carbonic, au stabilit specialiștii, este un admirabil mecanism de adaptare care contribuie la sporirea duratei de imersiune. Astfel, deși capacitatea relativă a plămînilor la om, focă sau marsuin este egală, cele din urmă au o frecvență respiratorie mult mai joasă, o priză de oxigen sporită, iar atunci când respiră la suprafață — volume curente mai importante. Creșterea prizei de oxigen ar putea fi asociată cu suprafața alveolară considerabilă: 437 milioane de alveole la delfin, de pildă, și numai 150 milioane la om. Consecințele biologice ale acestor modificări sînt multiple: frecvența mică și amplitudinea respiratorie importantă reduc necesitățile energetice necesare ventilației, priza de oxigen sporită face să crească eficacitatea respiratorie, evitînd astfel accelerarea frecvenței în vederea asigurării unei aprovizionări îndestulătoare cu oxigen; în fine, dilatarea plămînilor, în consecință a cuștii toracice, asigură o excelentă flotabilitate, și deci, economisirea energiei solicitată de înot.

Dar acestea sînt numai cîteva din fenomenele de adaptare suferite de-a lungul timpurilor de mamiferele acvatice și care fac din ele adevărați performeri ai lumii submarine. La lista adaptărilor mai trebuie adăugate și modificările cardiovasculare, între care și încetinirea respirației care explică de ce mamiferele acvatice se asfixiază de trei ori mai repede în aer decît în apă, vîzul la fel de eficient în mediul acvatic ca și în cel aerian, organele auzului care pot suferi variații de presiune importante și rapide, păstrîndu-și totuși capacitatea de recepționare a sunetelor, proprietățile izolante ale tegumentelor și țesuturilor subcutanate, precum și profilul de submarin care la marsuin, de pildă, permite atingerea unor viteze superioare chiar celor ale navelor moderne. Și acum iată, în comparație cu omul, cîteva din

respund cu nivelul actual al științei și tehnicii. Numeroasele laboratoare sînt parțial sau complet automatizate și lucrează după un program dinainte stabilit. Ele rezolvă rapid și precis problemele legate de zborurile cosmice, prelucrează în fracțiuni de secundă informațiile primite și transmit rezultatele Centrului de dirijare a zborurilor cosmice.

O mare parte din echipamentul științific nu vine din întreprinderi industriale, ci a fost confecționat în institutele de specialitate. Elementele sistemelor tehnice pot fi înlocuite în orice moment, operație care nu necesită întreruperea activității de cercetare.

Echipajul și cercetătorii se bucură de excelente condiții de muncă și de viață. În afara cabinelor confortabile, au la dispoziție o rețea telefonică care acoperă toată nava, o bibliotecă cu 10 000 de volume, o sală de spectacole, bazine de înot cu apă caldă și rece, instalații sanitare moderne, săli de sport și încăperi pentru distracții.

ZOOLOGIE

► Performerii lumii submarine

Cunoscuți încă din antichitate — Aristotel semnalează extraordinarele calități de înotător ale marsuinului — „performerii” marini n-au început însă să fie studiați sistematic decît în secolul trecut, cînd zoologii au comparat

Unul dintre performerii lumii submarine, adevărate fenomene de adaptare fiziologică

durata maximă a apneei (reținerea respirației) mamiferelor terestre și marine: 3 minute pentru primele, 6-12 pentru ultimele, în funcție de specie. Posibilitățile de plonjare ale mamiferelor marine — și-au spus cercetătorii — nu pot avea la origine decît adaptări fiziologice deosebite, atît la nivelul sistemului respirator, cît și cardiovascular, existența anumitor mecanisme de compensare. Aceste modificări, s-a stabilit, sînt determinate de necesita-

performanțele înregistrate în cursa spre adîncurile oceanelor, al cărei premiu este o hrană tot mai îmbelșugată și variată: omul în plonjare: în 2½-6 min. la 66,5 m; foca Pacificului: în 23 min. la 250 m; foca lui Weddel: în 43 min. la 550 m; balena boreală: în 120 min. la 825 m. Asemenea recorduri nu sînt și nu vor fi niciodată accesibile omului. Dar el se poate inspira din ele pentru inventarea de mijloace care să-i permită traiul sub apă,

LOGICĂ

Cinci exerciții de perspicacitate

1 Dacă nu sînteți şahist e suficient să știți că pe tabla de șah regina are puteri mari: „bate” în orice direcție, pe verticală, orizontală și diagonală. Înarmați cu aceste cunoștințe elementare, așezați pe o tablă de șah 8 regine în așa fel, încît 11 pătrate să fie în afara bății lor (precizăm că această amplasare e socotită o performanță, dar că nimeni n-a demonstrat că n-ar putea exista mai multe cîmpuri în afara razei de acțiune a celor 8 regine).

2 În frazele care urmează, ordinea firească a cuvintelor e încurcată. Cît de repede puteți citi corect aceste cinci fraze:

Cîntărește 3 mai kilograme televizorul „Electronica” nu de mult.

Dacă sînteți grația unui frumos de nea cît de cît veți admira sensibil la fulg.

Sistemul 2 operează cu baza de numerație cu numai două valori: 0 și 1.

Dezvoltării plantelor și faunei acvatice poluarea le face neprielnice apelor curgătoare și stătătoare.

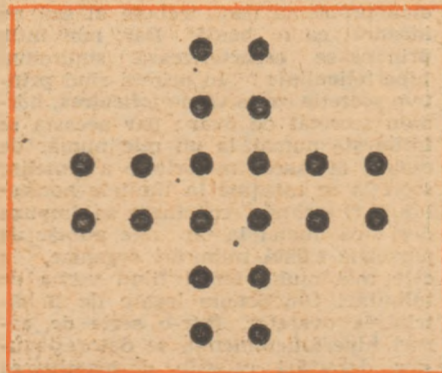
Spune o zicală ca umbra: că apar numai în zilele cu soare” orientală, „prietenii falși sînt.

3 Priviți acest tabel:

9	9	9
5	5	5
3	3	3
1	1	1

Încercuți numai 6 cifre, în așa fel încît suma lor să fie egală cu 21.

4 Este o problemă propusă de prof. Hoffman în 1893. Desenul reprezintă o figură alcătuită din 20 de puncte. Cîte pătrate se pot forma pe această figură, respectînd condiția ca „virfurile” pătratelor să coincidă neapărat cu un punct oarecare al figurii?

5 Desenați pe o foaie de hîrtie un pătrat. Împărțiți-l în patru părți identice, ca formă și dimensiuni, apoi din aceste patru părți asamblați un pătrat cu o suprafață egală cu a primului, dar... cu o gaură, tot pătrată, la mijloc.

CINCI EXERCITII DE PERSPICACITATE

(Răspunsuri)

1 Reproducem o variantă, amintindu-vă cum se notează cele 64 de pătrate ale unei table de șah, plecînd din colțul din stînga jos: pe verticală de la 1 la 8, pe orizontală, de la a la h. Așadar, cele 8 regine și cele 11 piese aflate în afara razei de acțiune a reginelor: a6, a7, a8, b5, b6, b7, f7, f8 (reginele) și c1, c2, c3, d1, d2, e1, g3, g4, h2, h3, h4 (piesele).

2 Televizorul „Electronica” nu cîntărește mai mult de 3 kilograme.

Dacă sînteți cît de cît sensibil la frumos veți admira grația unui fulg de nea.

Sistemul de numerație cu baza 2 operează cu numai două valori: 0 și 1.

Poluarea apelor curgătoare și stătătoare le face neprielnice dezvoltării plantelor și faunei acvatice.

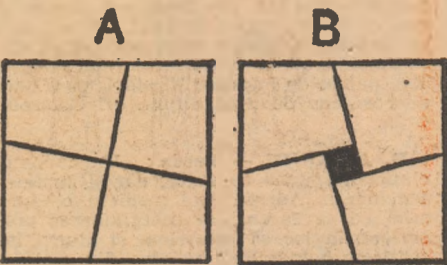
O zicală orientală spune că „prietenii falși sînt ca umbra: apar numai în zilele cu soare”.

3 Varianta cea mai simplă: Întoarceți tabelul cifric cu capul în jos și încercuți cei trei 6 și cele trei unități.

4 Răspunsul autorului a fost: 17 pătrate. Mai tirziu un mate-

matician a descoperit că pot fi desenate 19 pătrate. În realitate, însă, ele sînt în număr de 21. Încercați și veți convinge.

5 a. Iată cum trebuie împărțit pătratul...

b. ...Și cum trebuie asamblat un pătrat cu aceeași suprafață și cu un spațiu gol la mijloc.

CHIMIE

Împotriva temperaturilor înalte

Peste tot unde se ating temperaturi înalte, de ordinul sutelor și miilor de grade, intervin acum materialele ceramice, caracterizate îndeosebi prin duritate, rezistență termică și chimică și remarcabile proprietăți izolatoare.

În acest grup, în ultimul timp se disting combinațiile de metale și substanțe nemetalice, ca oxizii, carburile sau borurile refractare. Metalele, folosite sub formă de pulbere, trebuie să aibă un punct de fuziune foarte ridicat, deziderat pe care îl îndeplinesc wolframul, molibdenul, tantalul și niobiul; materialele mai puțin pretentioase se mulțumesc și cu vanadiu, crom sau nichel. Combinațiile rezultate au calitățile ambelor componente; așadar pe de o parte, rezistență chimică, mecanică și termică, iar pe de altă parte, plasticitate și conductibilitate termică. În același timp, li se îmbunătățește rezistența la variațiile de temperatură și li se reduce fragilitatea. Or, toate aceste proprietăți joacă un rol important în cele mai diverse elemente de construcție utilizate în tehnică.

La fabricarea unui „cermet”, nume dat tot mai des noilor materiale (ceramică + metal), metalul trebuie să fie răspîndit uniform, pentru a forma un „schelet” regulat. În afară de aceasta, cele două componente trebuie să aibă coeficienți de dilatare apropiați și să se influențeze cît mai puțin din punct de vedere chimic. Combinațiile metaloceramice suportă temperaturi foarte înalte; în același timp, rezistența lor mecanică și la coroziune este mai mare decît aceea a metalului care intră în compoziția lor. Ele servesc nu numai ca materiale refractare, ci și la fabricarea unor unelte tăietoare speciale.

Dar și ceramica spongioasă, refractară și izolantă, cîștigă în importanță. Formarea porilor este dirijată în funcție de porozitatea și, în genere, de structura dorită. Cu cît e mai mică densitatea, cu atît scade și conductibilitatea termică, ceea ce face ca acest tip de ceramică să servească drept izolator la temperaturi foarte înalte; ceramica poroasă din corindon, de pildă, suportă ușor 1800° C. Materialele din acest grup își găsesc utilizarea în cuptoarele care lucrează la temperaturi înalte, ca filtre în generatoarele de gaze, suporturi pentru catalizatori și izolatoare electrice etc. Protecția navelor cosmice împotriva temperaturilor înalte care iau naștere la pătrunderea în straturile dense ale atmosferei este asigurată de cuarțul spongios, impregnat cu anumite rășini sintetice.

Poșta medicului

TAMARA — Timișoara : Nu pare posibil ca o singură fiolă de Estrolent și 2 fiole de Sintofolin să vă fi produs o dereglare hormonală. În general, însă, pentru combaterea durerilor menstruale (**dismenoree**) rezultate mai bune dau injecțiile cu Progesteron, timp de 5 zile consecvent înainte de menstruație, câte 5—10 mg. De asemenea se pot administra pe cale sublinguală câte 10 mg Metiltestosteron (1 cpr./zi) în tot cursul ciclului. Cât privește un tratament antiobezitar, afecțiunea dv. cardiacă necesită consultarea unui specialist înainte de folosirea Tiroidei sau a unor anorexigene de tipul Suplin ori Gastrofibran.

B. ANTONIU — Turda : Un cunoscut clinician spunea cu umor, dar și cu înțelepciune : „Adesea (noi medicii) cind nu știm ce să facem, ne mărginim să prescriem, în loc să prescriem și atunci interzicem bolnavilor cite ceva din ce le-ar face plăcere“. După părerea noastră, la cei 88 de ani ai tatălui dv. (mulți înainte !) este o greșeală să-i suprimați alimentele și pahărelul de vin (dar numai un pahărel !) care-i fac plăcere. În rest, medicația recomandată, inclusiv Gerovitalul, este foarte bună.

C. V. — Cluj : Neurastenienă la 19 ani ? Poporul numește cu umor asemenea manifestări „istericale“ ori „năbădăi“ ! Dv. ne cități, cerindu-ne un sfat, aceste cuvinte ale lui Leonardo da Vinci : „Tristețea se naște cind speranța moare“. Noi vă vom răspunde citindu-l pe Montaigne : „Numai medicii au căderea să enunțe minciuni, căci salvarea noastră depinde de zădărnicia și falsitatea nădejdlor pe care ei ni le inspiră“. Nu vrem să vă oferim asemenea „nădejdi“ desarte. De aceea, cu toată sinceritatea, părerea noastră este că „hipersensibilitatea dv.“ aduce mai degrabă a „boală a răstăului“. Dacă tulburările se datoresc unei suprasolicități intelectuale, evitați-le temporar. In ce privește sedativele, preferăm Pasinalul, bromurile, iar seara, cu jumătate de oră înainte de culcare, 1—2 linguri din următoarea loțiune : Rp. Amital sodic 5 g, alcool 70° 60 g, sirop simplu 100 g, apă distilată ad 350 g.

PRIȘ COCA — Com. Pietroasele, jud Buzău : Triamcinolonul acetonid se poate aplica fie sub formă de unguent, fie preparat în soluție 1%.

GXD — București : Nu v-ați „smiorcăit“ cum ne scrieți, dar — din păcate — nici noi nu vă putem indica miraculosul panaceu care să vă scape de acești supărători colibacili rezistenți la toată gama de antibiotice și sulfamide folosite până în prezent. În asemenea cazuri, cura hidrominerală cu ape sulfuroase de Căciulata, prin creșterea diurezelor, poate determina un adevărat lavaj al căilor urinare și citeodată și un drenaj al focarelor de infecție sterilizând unele urini cu colibacili care au fost rezistenți la toate tratamentele antiinfecțioase. Ce-ar fi să o încercați și pe aceasta ?

ELENA „DISPERATA“ sau M.B. — Brașov : Am primit ambele dv. misive și vă răspundem cu inevitabilă întârziere pricinuită de corespondență abundentă. **Incetința urinară** se datorește unei slăbiri a mușchului care închide gîtul vezicii, urmare probabilă a virsei. În loc să vă demoralizați vă recomandăm un fel de „gimnastică“, un antrenament al mușchului vezical ca să-și reia funcția normală. De fiecare dată, după ce începeți să urinați, contractați-vă în mod voluntar mușchii, pentru a întrerupe complet urinarea, și abia după aceea continuați din nou micștiunea. Pot fi de folos și injecțiile cu vitamina B₁ fortissim (1-2 pe zi). Miestin și stricnina (1-2 fiole/zi) cu condiția să nu aveți tensiunea arterială crescută.

M.M. — București : 1) Într-adevăr, pentru dezobinuirea unor persoane de băuturi alcoolice sau de fumat se folosește un ceai obținut din 5 g părți aeriene de **pedicută** (ori — cum se mai numește — **cornișor, brădișor**) la 150 ml apă. Ceaiul se bea dimineața la o oră după micul dejun. După un scurt interval, câteva fumuri de țigară sint suficiente pentru a declanșa senzația de vomă. Repetarea acestei cure de 6-8 ori duce la crearea intoleranței la fumat. Dar cum planta conține un anumit procent de alcaloizi toxici, tratamentul se va face numai cu avizul unui medic și sub supravegherea sa. 2) **Impotriva mătreței și căderii părului** — fricțiuni la rădăcina de 2 ori pe zi cu următoarea soluție : Rp. Anestezină 3,75 g, acid salicilic 12 g, t-ra capsici, t-ra chinae, t-ra cantaridiae cite 30 g, liq. Hoffmann ad 300 g. De asemenea, spălături ale părului de două ori pe săptămână cu Bromocet, o lingură la un litru de apă.

IONESCU VICTOR — București : Scuze pentru întârziere, dar aproape toți corespondenții noștri solicită răspunsul pentru următorul număr al revistei ! In ce privește **hirsutismul** (creșterea excesivă a pilozității), el reprezintă la bărbați indobște un semn de virilitate. In orice caz, față de suprafețele întinse acoperite de păr, electrolizii foliculilor pilosi nu poate fi decît riscantă și fără rezultate multumitoare.

ȘTEFAN — Floiești : Pentru că sîntem în sezonul pepenilor, vom reproduce aforismul unui moralist francez din secolul al XVI-lea, Guy du Pibrac : „Prietenii din ziua de azi sint ca pepeni verzi ; trebuie să încerci cincizeci, pînă să dai de unul bun“. Din păcate, deprinderile proaste se „învătă“ de obicei tocmai de la unul dintre falșii prieten. Este bine să puneti toată voința dv. în joc pentru a le părăsi, înainte ca ele să vă pricinulască diverse inhibiții neurosichice.

Ultrasunetul poate fi acum utilizat și la determinarea dimensiunilor ochiului

Foto : A.P.N.

ENDOCRINOLOGIE GINECOLOGICĂ

Sindromul hiperfoliculinic — realități și exagerări

Multe femei vin la consultație auto-diagnosticîndu-se ca hiperfoliculine numai după ceea ce au citit în reviste, cărți sau au auzit de la alte paciente cu care se aseamănă ca simptome, fără să fi fost investigate clinic sau prin analize de laborator.

Incidența în creștere a sindromului hiperfoliculinic — diagnostic pus din ce în ce mai frecvent de medici — ridică problema dacă trebuie el sau nu încadrat ca o „boală“. Dar, mai întii, prin ce se caracterizează sindromul hiperfoliculinic ? În primul rînd printr-o secreție excesivă de foliculină, hormon secretat de ovar ; dar aceasta se întilnește numai la un mic număr de cazuri, la marea majoritate a femeilor secreția se menține în limitele normale. O primă concluzie se impune deci : că numai la un mic număr de persoane există tulburări organice, la cele mai multe femei fiind vorba de tulburări funcționale legate de îmbătrînirea ovarului. Într-o serie de cazuri hiperfoliculinemia se datorește unor dereglări cauzate de inactivarea și eliminarea foliculinei. Se știe că pe măsură ce sînt secretați și își exercită funcțiunile, hormonii sînt distruși și eliminați din organism. Inactivarea (distrugerea) lor se produce în special cu insuficiența hepatică severe, îndepărtarea hormonilor este defectuoasă, efectele hormonale persistind. În alte cazuri — în special la femeile cu nevroză sau psihonevroză — există o sensibilitate exagerată a țesuturilor sau organelor asupra cărora foliculina își exercită acțiunea (de exemplu : glandele mamare), provocînd fenomene — dureri, noduli — asemănătoare celor din foliculinemie, deși hormonul continuă a fi secretat în limite normale.

În cele mai multe cazuri, fenomenele de hiperfoliculinemie denotă un dezechilibru apărut în funcția ovariană prin insuficiența corpului galben, (hormonul hipofizar luteinizant) și se întilnește în mod normal în anumite perioade fiziologice, la pubertate și în premenopauză. La pubertate, producerea în cantitate mică a hormonului luteinizant (corp galben) își are cauza în maturația incompletă a sistemului de reglare și explică și ciclurile cu secreție continuă de foliculină din această perioadă, ca și tulburările menstruale adeseori întilnite în primii doi ani de la apariția menstriei. Tulburări asemănătoare celor de pubertate apar și după vârsta de 35—40 de ani, în cadrul îmbătrînirii normale a ovarului, cînd se poate să fie însoțite de variate perturbări în perioada premenstruală. Aceste tulburări se declanșează în funcție de momentul apariției dezechilibrului hormonal (fîind mai intense la femeile cu îmbătrînire timpurie a ovarului), de starea neurosichică sau de prezența unor tulburări glandulare sau viscerele.

În general, tulburările clinice pe baza cărora se pune diagnosticul de „sindrom

hiperfoliculinic“ sînt ciclice și apar în perioada premenstruală, uneori chiar de la jumătate, ciclului. O serie de simptome sînt mai constante ca, de pildă, retenția de sare și apă, însoțită uneori de apariția edemelor mai ales la rădăcinile membrilor inferioare, determinînd în perioada premenstruală (atunci cînd retenția este mare) o creștere în greutate a femeii de 1—2 kg, greutate care scade în perioada postmenstruală. Femeile au senzația de balonare abdominală și tensiune dureroasă la nivelul glandelor mamare, însoțită de apariția unor nodozități neregulate în zona supereexternă a sinilor. Nodozitățile apar după vîrsta de 35 de ani, devin mai evidente după 40 de ani și reflectă începutul întîririi țesutului glandular mamar. Acest proces se desfășoară paralel cu cel ovarian și se explică prin insuficiența sau absența corpului galben și a secreției de progesteron, hormon important în formarea și menținerea țesutului glandular mamar. Țesutul glandular se reduce și glanda mamară este invadată progresiv de țesut fibros, care favorizează formarea de chisturi. Toate aceste modificări trebuie deosebite net de alte procese patologice ale glandei mamare (cancer) și nu trebuie să sperie pacienta sau s-o descurajeze.

Tulburări cu caracter relativ constant, ele sînt însoțite de alte variate manifestări clinice: tulburări neurovegetative (valuri de căldură, transpirații, palpitații), neurosichice (nervozitate, iritabilitate, stări de neliniște, palpitații), digestive (spasme la nivelul tubului digestiv, în special dischinezie biliare, foame sau sete exagerate etc.) Este foarte important de știut că dezechilibrul hormonal ovarian favorizează exa-

esculap
esculap esculap
culap esculap escula
lap esculap esculap esu
culap esculap esculap
culap esculap esculap escu
lap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

cerbarea bolilor asociate, manifeste sau latente. Astfel, se produce accentuarea durerilor de cap de tip migrenos, a crizelor de tetanie, a crizelor comițiale, a diferitelor boli alergice, caracteristică fiind apariția lor ciclică.

Tratamentul sindromului hiperfoliculinic este în funcție de cauzele care l-au produs. În formele cu secreție crescută de foliculină, diagnosticul trebuie să precizeze cauza ovariană sau neurohipofizară. În cazurile cu secreție normală de foliculină, dar cu insuficiență de corp galben, trebuie de asemenea precizat dacă este o cauză centrală, lezională, funcțională sau de vîrstă. În asemenea situații diagnosticul este relativ ușor și poate fi făcut cu metode simple, vîrsta pacientei permițînd încadrarea tulburărilor în procesul de îmbătrînire. Sfatul medicului endocrinolog sau ginecolog, ca și tratamentul de corecție vor ameliora tulburările. Dar tratamentul cel mai bun pentru prevenirea îmbătrînirii timpurii a ovarului rămîne tot cel fiziologic : un anumit număr de sarcini duse pînă la termen.

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Cum obișnuim copilul, așa va minca!

Copilul meu nu vrea să mănînce dacă nu-i sîrez bine mîncarea. Este sănătoasă sarea pentru copii ?

Constantin Vasile — R. Sărat

Cercetări recente atestă că alimentele copiilor nu trebuie sărate prea mult. Excesul de sare predispune organismul la hipertensiune arterială, care va apărea atunci cînd copilul va ajunge adult. Se știe că mamele sărează uneori prea mult mîncarea celor mici, crezînd că în felul acesta hrana devine mai gustoasă și chiar mai hrănitoare. Dar ele nu fac altceva decît să transmită copiilor gustul lor în ceea ce privește mîncărurile. Copiii — pînă nu sînt învățați — nu au cum să deosebească și deci nu strîmbă din nas cînd mîncarea nu este sărată.

Așadar, cum obișnuim copilul, așa va minca ! Dacă îl învățăm de la început cu puțină sare în mîncare, nu i se va părea mîncarea lipsită de gust și totul va fi în ordine. Consumul redus de sare mai are apoi și alt avantaj. Cum copiii fac, pînă la adolescență, toate — sau aproape toate — bolile infecțioase specifice vîrstei, să nu uităm că la aceste boli primul lucru care se interzice cu desăvîrșire este consumul sării la începutul bolii. Apoi, o dată cu convalescența, treptat-treptat alimentele încep să fie sărate, dar foarte puțin. Scarletina, de pildă, care este o boală mai frecventă în general la copii, reclamă în primele șapte zile excluderea totală a sării din alimentație, pentru a se evita astfel o complicație la rinichi. Iar cînd evoluția bolii permite folosirea sării în mîncare — puțin cite puțin — se administrează nu sare obișnuită, ci sare medicinală care nu are nici efectele, dar nici gustul celei naturale.

TANZANIA

Citadela din Kilwa

La Kilwa nu există hoteluri, taxiuri sau birouri turistice. Încet a trebuit să fac apel la autoritățile locale. Și după ce am străbătut o sumedenie de culoare din clădirea care adăpostește toate instituțiile publice din oraș, am ajuns în sfârșit în fața unei uși pe care scria: „Administratorul șef al regiunii Kilwa“.

Administratorul era un om relativ tânăr, vioi și amabil. În lipsă de ceva mai bun, mi-a propus să dorm în noaptea aceea pe canapeaua din biroul lui.

A doua zi l-am întrebat de unde puteam să închiriez un Land Rover.

— Trebuie să vă adresați funcționarului care se ocupă de problemele de transport.

— Unde îl pot găsi ?

— Eu sînt, mi-a răspuns interlocutorul meu înclinându-se ceremonios, după care s-a dus la capătul opus al încăperii, s-a așezat la o altă masă și a scris pe o hîrtie o adresă către garaj, pe care apoi mi-a înmînat-o întrebîndu-mă îndatoritor :

— Unde doriți să mergeți ?

— În Marea Kilwa.

— Știți că pentru vizitarea orașelor vechi din Tanzania vă trebuie aprobarea custodelui șef al monumentelor antice ? Altfel ghidul n-o să vă arate nimic.

— Și unde-l pot găsi pe custode ?

— Tot eu sînt.

În felul acesta am mai intrat în posesia unei adrese, drept care l-am mulțumit administratorului și am pornit spre ușă.

— De altfel, nici n-aveți nevoie de mașină, mi-a spus la despărțire interlocutorul meu. Marea Kilwa sau Kilwa-Kisiwani, cum îi spunem noi, e pe o insulă unde se poate ajunge numai cu barca. Dacă vreți să închiriați totuși o mașină, puteți ajunge numai pînă la Kilwa-Kiwindje, întemeiat abia în epoca comerțului cu sclavi. Și nu uitați că acum sînteți la Kilwa-Masoko, cel mai tînăr din toate trei. Fiți cu băgare de seamă să nu vă rătăciți.

Pe cheul din Kilwa-Kiwindje a trebuit să aștept o bună bucată de vreme pînă cînd a fost descărcată ambarcațiunea al cărei proprietar acceptase să mă ducă în insulă. Mică, cu un deplasament de numai două tone, ambarcațiunea era plină ochi cu saci, dintre care unii spărți pe alocuri ; prin găuri, se scurgea afară tapioca, acum singurul „produs de export“ al portului care a fost cîndva unul dintre cele mai bogate din Africa.

În insulă m-am convins numaidecît că, într-adevăr, nu e deloc greu să te rătăcești, deși doi africani care mergeau înaintea mea minuiu cu multă abilitate niște toporiști cu care curățau drumul. În ultimul timp pădurea a fost, e adevărat, tăiată, dar iarba înaltă pînă la umeri, grasă și aromată, în jurul căreia se încolăcesc plante tîrboare, te silește să înaintezi cu pas de melc. Căci, din păcate, nu există încă poteci spre vechile monumente de cultură africană. De altfel, deși eram în mai, din registrul vizitatorilor, în care am semnat și eu, am văzut că de la începutul anului fusesem precedat de numai trei alți turiști.

Nu există un ghid despre Kilwa. Dar o voluminoasă lucrare de arheologie a țărului, în limba engleză, pe care, prevăzător, o luasem cu mine, mi-a fost de mare folos. Volumul îl cita pe celebrul călător arab Ibn Battuta care, în

1331, a vizitat Kilwa despre care a spus că este unul dintre cele mai frumoase și mai bine sistematizate orașe din lume. Ibn Battuta a precizat și cine a construit splendidul oraș. E vorba de o populație de negri musulmani, pe nume Zingi, care l-au uimit pe călătorul arab prin veșmintele lor de bună calitate și prin trîmțicia caselor — „aproape toate din lemn și acoperite cu trestie“. Dar avaturile istoriei, incendiile și umiditatea tropicală le-au distrus.

Unul din edificiile conservate, totuși, și care uimește și acum prin proporțiile sale este fortăreața Husuni Kubwa, adică „Marea fortăreață“ în limba swahili. Construită pe un povîrniș abrupt deasupra oceanului, cetatea e durată din calcar coralier. Prețiosul meu volum în limba engleză avea numai cuvinte de laudă la adresa constructorilor : „fundăție extraordinară“, „forme îndrăznețe“. După părerea mea, însă,

Ruinele cetății

cea mai bună recomandare pentru arhitecturii și constructorii swahili este faptul că Husuni Kubwa dăinuie de 700 de ani deasupra oceanului, înfruntînd eroic fluxul, cicloanele și asediile.

Cum vîntul i-a zmulțit însă acoperișul, o vegetație luxuriantă i-a invadat curțile, sălile, coridoarele și nenumăratele-i camere. Într-o încăpere iarba a camuflat cu atîta iscusință o latrină dezafectată, încît chiar și ghidul meu, care cutreieră ruinele din copilărie, a căzut înăuntru. Nu s-a lovit, dar a stîrnit, evident, risul celor din preajmă. În plus, a făcut o descoperire, căci a ieșit de acolo cu un ciob de porțelan împodobit cu ornamente albastre.

O altă groapă, mai adîncă, era îngrădită prevăzător cu un grilaj. Cînd m-am aplecat deasupra ei, unul din însoțitorii m-a înșfăcat de pantaloni și mi-a spus speriat :

— E foarte adîncă, domnule. Are 26 de metri. Pe vremuri aici erau aruncați criminalii. Cei care nu mureau în cădere, se înecau. Căci groapa comuna cu oceanul și în timpul fluxului se umplea cu apă. Pe pereții-i acoperiți cu mușchi forfoteau mii de crabi.

Husuni Kubwa a fost totuși mai degrabă un palat somptuos decît o fortăreață înspăimîntătoare. Lîngă palat se află un bazin, cu o capacitate de 90 000 litri de apă. Niște trepte largi duc de la intrarea principală a palatului pînă pe țăr.

Cînd vizitezi fortăreața sau te afli în preajmă-i, nu-ți dai seama de toată mărția ei. Dar cînd te depărtezi de țăr și o privești de pe ruinele orașului pe care l-a apărât odinioară, se sizezi bine dimensiunile construcției. Deși a cutreierat mult lumea, Ibn Battuta n-a putut privi Africa cu ochii noștri, n-a putut face aprecieri valabile pentru întreg continentul. Dar africaniiștii de astăzi o pot face și au stabilit că fortăreața este cel mai mare

edificiu construit în zona tropicală a Africii în perioada preeuropeană.

În timp ce vizitam orașul, o găină care a zburăcit brusc de lîngă picioarele mele și s-a ascuns între cercevelele unei ferestre m-a adus la realitate. O bătrînă înfășurată într-un veșmînt albastru închis mîna un catîr. Unul din ghizi a strigat-o și a întrebat-o dacă masa era gata. Așa am aflat că era mama lui.

La dejun ni s-a servit orez fiert cu banane crude, tăiate în rotocoale egale. Încălcînd preceptele musulmane, mama și soțiile au staț la masă laolaltă cu bărbații. După ce am mîncat, un bătrîn cu o barbă sură m-a întrebat în swahili :

— Sînteți pentru prima oară la Kilwa ?

— Da.

— A fost un mare oraș. De-a lungul veacurilor, în fortăreață au locuit mai bine de cincizeci de sultani.

— Da, e un oraș mare. Am văzut toate vechile orașe swahile, dar nici unul nu e ca acesta. Un asemenea oraș trebuie să aibă și o istorie bogată. Ce știți despre el ? Cînd a fost întemeiat ?

— Există o legendă, pe care eu am aflat-o de la bunicul meu. Acum o mie de ani, a venit aici un prinț din Shiraz, pe nume Husein, unul din cei șapte prinți care au întemeiat multe orașe de

BELGIA

Concert de clopote la Malines

Ghidul nostru, dl. Roger pronunța numele capitalei belgiene într-un mod neobișnuit pentru urechea noastră. Dar spre sfîrșitul călătoriei prin Belgia ajunsesem să-l imităm și noi. Dl. Roger avea ceva din expansivitatea franceză. Cînd își exprima admirația, entuziasmul față de ceva, își umfla obrazii și rostea parcă dintr-o răsufare : „Ah-h ! Nu ? Da, da !“. Știa să sublinieze foarte colorat esența lucrurilor. Ne-a spus, de pildă, că belgienii se nase sigur cu o cărămidă în stomac, intrucît încă din fașă se pregătesc să-și construiască o casă.

Bărbatul acesta înalt, uscățiv, care vorbea perfect rusește, ne-a arătat multe din frumusețile țării lui. Într-o zi, bunăoară, ne-a dus la Malines, la 24 kilometri de Bruxelles, oraș celebru pentru bisericile lui împodobite cu superbe turle și clopote melodioase. Între Malines și Bruxelles a fost construită prima cale ferată de pe continent. Canalele din Malines au cele mai bune ecluze din lume, spun belgienii.

De altfel, mai toate construcțiile din Belgia se remarcă prin armonie geometrică. Această armonie poate fi observată, deopotrivă, în silueta podurilor, a băncilor și altor clădiri, sau în profilul șoselelor moderne. De fapt nu e vorba numai de frumusețe, ci și de trîmțicia construcțiilor. Dar lucrul cel mai vrednic de admirat la Malines este, poate, turnul catedralei care are 49 de clopote. Se spune că și Petru I a dorit ca să asculte zvonul clopotelor din Malines.

Și cum am dorit și noi să ne încîntăm auzul cu melodiioasa muzică, am intrat într-o clădire mică, am urcat la etajul întâi și ne-am postat lîngă o fereastră deschisă. Fereastra dădea spre mica grădină a Conservatorului, cu gazon proaspăt și o alee frumoasă care ducea spre clădirea acestuia. În stînga, grădina este îngrădită de un zid, acoperit cu iederă, îndărătul cărui se vedea, înălțîndu-se spre țării, săgeata ascuțită a catedralei cu 49 de clopote. Prin picla alburie care învălura orașul silueta edificiului medieval se desena superbă și maiestuoasă.

Se cernea o ploaie măruntă și caldă. Totul în jur : acoperișurile de țigla, vegetația și chiar aerul — părea imbibat de umezeală. Și deodată, dinspre catedrală a răsunat un melodios zvon de clopote. În văzduh se răspîndea un menuet de Beethoven, care îți fermeca sufletul. Au urmat apoi Rubinscein și Rimski-Korsakov... La un moment dat, prin fereastra deschisă au năvălit suetele impetuozitate ale Preludiului nr. 2 de Rahmaninov. Aveam impresia că alături de noi se afla însuși compozitorul, înalt, bine clădit, cu profilul fin, ca desenat, cu mîinile în manșete albe alergînd pe claviatura pianului. De pe firele de telegraf din fața noastră se prelingeau neîntrerupt picături mari și străvezii de ploaie : una, două, trei... Apoi superbul cor de clopote a început să se stingă încet, încet.

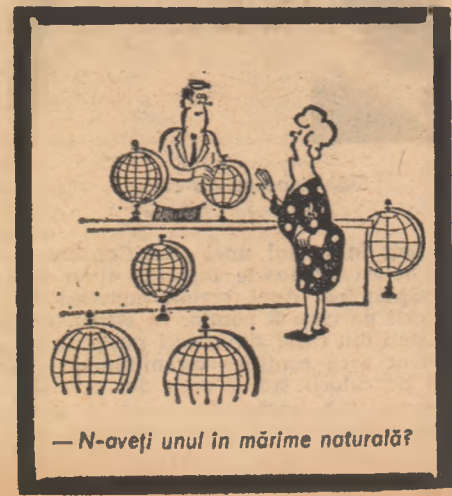
Concertul fusese interpretat de directorul Școlii regale de clopotari. L-am zărit doar o clipă cînd a coborît după terminarea superbului concert. E un bărbat energic, cu păr cărunt și pas vioi.

...Cînd ne-am luat rămas bun de la dl. Roger, acesta și-a adus aminte, în limbajul lui expresiv :

— Ah-h ! Da, da ! Acum trebuie să mă întorc la Bruxelles.

E. Cernih

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

— N-aveți unul în mărime naturală ?

S. Kulik

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ-SOVIETICE

Programul manifestărilor pe perioada 24-30 septembrie 1971

Vineri 24 septembrie, ora 19: Rubrica: **Realități din lumea capitalistă; Șomajul e plagă socială.** Va vorbi: **conf. univ. dr. Marcela Livada.** — **Dileme economice interoccidentale.** Va vorbi **dr. Costin Kirițescu,** director în Ministerul Finanțelor. Urmează filmul documentar „Acum” și un film artistic.

Simbătă 25 septembrie, ora 19: Rubrica: **Morala în sfera de competență a opiniei publice. Nu! Elementelor care poluează climatul moral.** Participă: **Nicolae Popovici,** adjunct al ministrului Justiției; **lt. colonel Ion Voicu,** adjunct al șefului Inspectoratului General al Militiei; **prof. univ. dr. Nicolae Bellu,** membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice. Discuția va fi condusă de **Cornel Pilloff,** redactor șef adjunct al ziarului „Munca”. Urmează filmul documentar „Cuțitul” și un film artistic

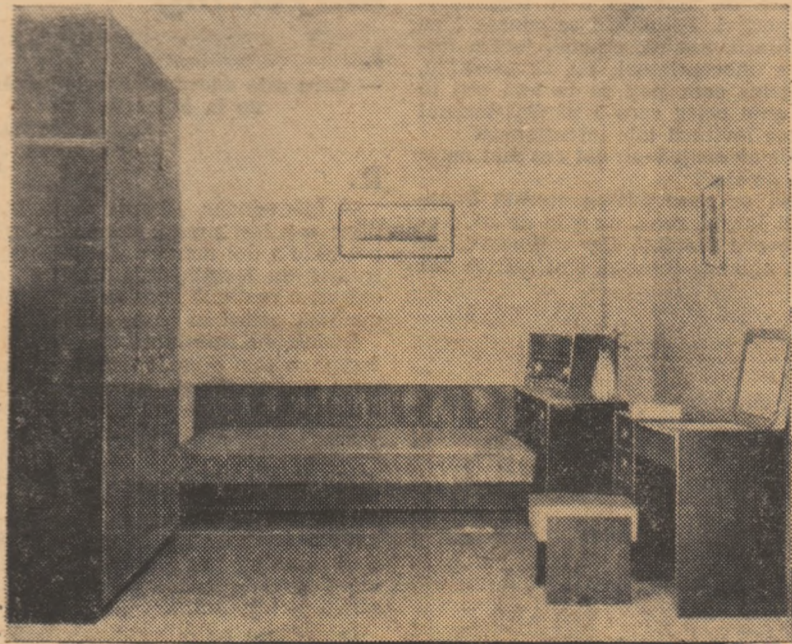
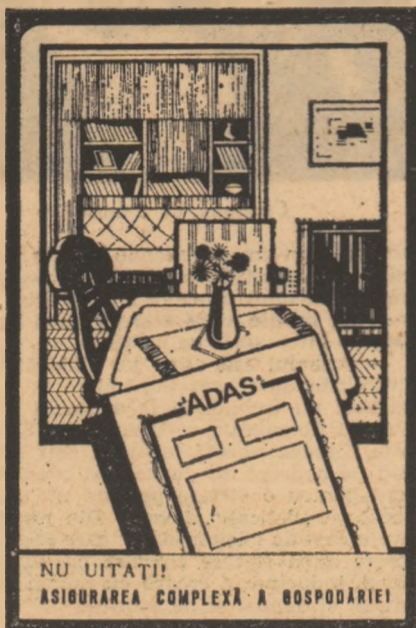
Luni 27 septembrie, ora 19: Ciclul: **Confruntări filozofice contemporane; discuție la masa rotundă: Marxism-leninismul în mișcarea de idei a lumii contemporane.** Participă: **prof. univ. Tudor Bugnariu,** membru al Academiei de științe sociale și politice; **prof. univ. dr. Ion Bulborea;** **prof. univ. dr. Ion Șerbănescu.** Urmează filmul documentar „E-vocări” și un film artistic.

Marți 28 septembrie, ora 19: Ciclul: **Clasicii ruși și posteritatea; Seară literar-cinematografică: Universalitatea creației ehoviene.** Va vorbi: **conf. univ. dr. Tatiana Nicolescu.** Urmează lecturi din opera lui A. P. Cehov și un film artistic.

Miercuri 29 septembrie, ora 19: Ciclul: **Ritmurile erei socialiste; Colocviu economic: Factorii de potențare a activității economice. Par-**

ticipă: conf. univ. dr. Ion Răvar, director general adjunct al Direcției Centrale de Statistică; **Dumitru Iosif Bati,** consilier la Consiliul de Miniștri; **Radu Negru,** consilier la Consiliul Național pentru știință și tehnologie. Discuția va fi condusă de **Aurel Verniceanu,** redactor, șef de secție la revista „Probleme economice”. Urmează filmul documentar „Triunghiul de foc” și un film artistic.

Joi 30 septembrie, ora 19: Ciclul: **Țări socialiste — orizont contemporan** Conferința: **Doă metropole cehoslovace — Praga și Bratislava.** Va vorbi: **dr. Vasile Nețea,** cercetător științific principal la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”. Urmează filmul documentar „Patria” și un film artistic.

SOMN LINIȘTIT, AMBIANȚĂ PLĂCUTĂ — NUMAI ÎN DORMITORUL

rodica

Garnitură completă pentru camera de dormit: dulap cu trei uși și corpuri suprapuse pentru păstrarea lenjeriei și hainelor, divan-studio pentru două persoane, având și ladă de așternut, toaletă, noptieră, taburet cu tapițerie asortată, realizate din materiale de cea mai bună calitate, în linii supte, elegante.

RODICA — un produs al Întreprinderilor MIL
RODICA — un simbol al confortului și eleganței.

În drumul dv. de la București spre Rm. Vilcea unitățile cooperăției de consum:

- Restaurantul și campingul Vlășia
- Braseria și campingul Mătășaru
- Hanul turistic Valea Ursului
- Hanul turistic Horezu

vă asigură excelente condiții de recreere: cadrul natural plăcut, intimitate, serviciu ireproșabil

(RECOOP)

(1881)

COMBINATUL TEXTIL SIBIU

str. Tg. Finului nr. 12
telefon 2 00 80

Căeră următoarele produse ale întreprinderilor sale:

- stofe fine din fire și pieptănate în desene și culori variate și moderne, precum și accesorii (vată croitorie, vatălină)
- confecții bărbătești (costume, raglane, paltoane) din stofe de calitate superioară.
- țesături din bumbac imprimate.

ÎNTEPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție, pe bază de comandă, având asigurată materia primă, următoarele:

- Dulapuri metalice (V S 3) pentru haine
- Dulapuri metalice (A 3) pentru acte
- Dulapuri metalice pentru scule S 2
- Roabe metalice cu roata cauciucată
- Paturi metalice tip internat
- Guri ham din fire sızal
- Ștreanguri din fire sızal
- Căpestre din fire sızal
- Odgoane din fire sızal
- Fringhie de rufe și pentru tapițerie din fire cord
- Transperante din fire cord
- Articole pentru nunți și boteș
- Săpun de rufe 60% grăsime
- Luminări galbene, albe și pentru ceremonii

SCHIȚĂ DE PORTRET SOCIAL

Elevul de astăzi

„Tineretul de azi s-a obișnuit cu luxul. Are maniere urite, este lipsit de respect față de cei mari. Copiii se ceartă cu părinții. Mănincă lacom și scot sufletul învățătorilor”.

Ce-i asta? Un fragment din scrisoarea unor părinți mihniți? Reflecțiile melancolice ale unui educator? Nu, nici una, nici alta.

Cuvintele citate au fost rostite de marile filozof Socrate în secolul V î.e.n. De unde se vede că discuțiile despre noile generații nu sînt o invenție a epocii moderne, că ele au existat dintotdeauna. În ultimii zece ani numai în Europa au fost editate peste 30 000 de lucrări despre problemele tineretului. Este statistica oficială a U.N.E.S.C.O. O cifră așa de mare este o dovadă certă că, odată cu progresul civilizației tehnice, universul celor tineri devine tot mai complex.

Bineînțeles, deși tineretul are particularități comune, legate de vîrstă, el nu este pretutindeni la fel. Într-adevăr, nu putem să ignorăm condițiile în care noile generații intră în viață. Climat social și politic formează personalitatea tinerilor cetățeni, atitudinea lor față de categorii morale ca binele și răul, dreptatea și cinstea.

VISURI, ȚELURI, NĂZUINȚE

Revista „Sputnik” a întreprins o anchetă printre tineri între 14 și 23 de ani, majoritatea elevi. La întrebarea ce înțeleg prin fericire, 54 la sută au răspuns: „Să fii folositor patriei”, „Să simți că societatea are nevoie de tine”, „Să lucrezi pentru poporul tău”, „Să ajuți pe alții”. Nici unul n-a făcut din bani, confort, lux felul suprem al vieții. Ceea ce nu înseamnă că tineretul sovietic este ascetic, indiferent la bunurile vieții. Nu, deloc ci dovedește că refuză să se „fo-

La vîrsta întrebărilor

losească” de viață, să fie simplu consumator. La întrebarea ce își doresc intervievații cel mai mult, răspunsurile au fost foarte apropiate: cultură, prieteni, pace pe pămînt.

Sectorul de psihologie pedagogică al Academiei de științe pedagogice a U.R.S.S. a făcut și el o anchetă în rîndul elevilor moscoviți. La întrebarea care e visul lor cel mai sacru, ei au răspuns: „Să fii om cult”, „Să ai o profesie interesantă”, „Să faci o muncă utilă societății”.

TIMPUL LIBER

Regimul social-politic înfrîurește nu numai țelurile și năzuințele tineretului, ci și gustul, preocupările, interesele lui.

Nouăzeci și doi la sută din elevii claselor mari au preocupări favorite în afara școlii. Această concluzie a fost prilejuită de o amplă anchetă făcută la Leningrad. Fiecare nouă din zece elevi iubesc cărțile, sportul, tot felul de îndeletniciri din cadrul cercurilor și secțiilor specializate. Formele de comunicare cele mai populare sînt excursiile în colectiv, petrecerile în cercul prietenilor.

Academia de științe pedagogice a U.R.S.S. s-a ocupat pe larg de nevoile spirituale ale tineretului sătesc din șase regiuni din Siberia și Altai. Datele culese au permis să se conchidă că gradul de informare, nivelul cultural al adolescenților a crescut simțitor în ultimii 15-20 de ani, precum și că arta ocupă un

loc tot mai important în viața lor spirituală.

În materie de lectură, elevii sovietici preferă literatura clasică rusă și străină, literatura de anticipație și cărțile de călătorie. Dar nu numai; o mare parte a tineretului se interesează de cărțile de știință popularizată, în special de cele privitoare la noutățile tehnice, la experiențele din domeniul cosmosului și al medicinei. Poezia este și ea iubită. Volumele de versuri sînt prezente în multe biblioteci proprii.

Dar profesiile cele mai rîvnite? Cele mai multe sufragii le-au înrîndit cosmonautica, fizica teoretică, pilotajul de cercare, medicina, ingineria. Evident, se simte aici înrîurirea aureolei pe care presa, radioul, cinematograful au creat-o în jurul acestor profesii. Dar, pe de altă parte, e foarte clar că elevii năzuiesc spre o activitate creatoare, intelectuală în conținut. De altfel au și spus-o explicit. Răspunzînd la întrebarea: „Prin ce vă place specialitatea pe care vă pregătiți să o căpătați?”, au subliniat înainte de toate caracterul creator.

PĂRINȚI ȘI COLEGI

Un cunoscut specialist sovietic, prof. Igor Kon, autor al unor interesante studii de sociologie a personalității, afirmă că în zilele noastre se înregistrează o oarecare restrîngere a influenței familiei asupra tineretului în favoarea celeia a colegilor. Datele statistice confirmă această idee.

Aceeași anchetă întreprinsă la Leningrad printre elevii mari a scos în evidență faptul că 92,7 la sută din ei preferă să-și petreacă timpul liber în afara casei. Situația nu trebuie de loc dramatizată. Azi, cînd sistemul educației publice (creșe, grădinițe, școli) se dezvoltă intens, cînd însăși moțiunea de autoritate părintească s-a schimbat radical, micșorarea rolului familiei este firească. Înseamnă însă asta că în genere copiii nu mai recunosc autoritatea părinților? Nu, de fel.

Părerile colegilor e mai importantă decît aceea a părinților mai ales în materie de petrecere a timpului liber, gusturi, modă, forme de comunicare. Dar în problemele fundamentale — formarea concepțiilor social-politice, alegerea profesiilor — autoritatea părinților ocupă aceeași poziție necontestată. La întrebarea: „Cu cine ați vrea să vă sfătuiți dacă v-ați afla într-o situație dificilă?”, majoritatea au răspuns: „Cu părinții”.

Ceea ce dovedește că tineretul respinge tutela mărunță din partea adulților, și nu autoritatea și experiența lor.

Evgheeni Dvornikov

INTERVIU

Nu-i ușor să fii scutul

Președintele jucător Albert Șesternev, care este nu numai căpitan al reprezentativei de fotbal a U.R.S.S., nu numai căpitan al echipei de fotbal T.S.K.A., ci și căpitan al Armatei Sovietice și student la Institutul de cultură fizică și sport, a răspuns recent, prin intermediul ziarului „Komsomolskaia Pravda”, la numeroasele întrebări pe care i le-au adresat nu mai puțin numeroșii săi admiratori.

Reproducem mai jos citeva.

— Cum ați ajuns în sportul de performanță? De ce ați ales postul de apărător?

— Practic sportul de la 13 ani, cînd mă pasionau în egală măsură atletismul și fotbalul. În 1955 am fost primit în echipa de fotbal a clubului Oaii ferate de Nord, unde am început și am jucat timp de trei ani ca portar. Pe același post am evoluat de cîteva ori în echipa secundă a clubului moscovit „Lokomotiv”. Eram convins că soarta mea e să apăr buturile, dar odată, după o lungă pauză impusă de o accidentare, am fost încercat în linia de atac. Fiindcă alergam suta de metri în 10,9 sec. Toată lumea a fost mulțumită: antrenorul, coechipierii, eu. Ca atacant am fost primit în 1958 la școala de fotbal de pe lîngă echipa primă a T.S.K.A. Dar în anul următor m-am întors în linia de apărare. Și am rămas acolo, deși nu mi-a fost ușor să renunț la dorința de a juca la poarta adversarului, de a marca goluri.

— E greu să fii căpitan de echipă?

— După cum se știe, căpitanul e ales de jucători. Asta înseamnă că îți recu-

nosc autoritatea, experiența. Imbrăcînd banderola de căpitan, îți asumi o mare răspundere. Căpitanul este mina dreaptă a antrenorului. Căpitanul este și primul sprijin al arbitrilor. În orice situație căpitanul trebuie să știe să se stăpînească, să-și păstreze singele rece, să rămînă bine crescut. Da, e greu să fii căpitan, dar este și un titlu de

Căpitan... de 5 ani

onoare și, n-am s-o ascund, foarte plăcut. Țin mult la încrederea colegilor mei și fac totul pentru a o îndreptați.

— Ce poziție aveți față de jocul dur, față de altercațiile cu arbitrii?

— Fotbalul este un joc bărbătesc. Ciocnirile dure sînt inevitabile și fotbalistul nu trebuie să le evite. El trebuie să fie energic, rezistent, tare. Spun asta, fiindcă uneori jucătorii sînt acuzați pe nedrept de duritate și condamnați pentru o virtute pe care nu o au jucătorii „delicați”, firavi. Din păcate, avem destule „domnișoare” care se scilfolesc după fiecare ciocnire cu adversarul, inducînd în eroare nu numai publicul, ci adesea și pe arbitru.

Ceea ce nu înseamnă că pledez pentru un joc brutal. Există încă jucători care intră pe teren înarmați cu procedee interzise. De obicei e vorba de fotbalisti care nu strălucesc prin virtuozitate. De fapt nici n-ar trebui numiți sportivi. Fotbaliștii se cunosc bine între dinșii, așa că, practic, jucăm împotriva unor prieteni. Eu, de exemplu, nu înțeleg cum poți să te mai uiți în ochii unui coleg care a părăsit terenul în urma loviturii tale intenționate.

— Ce atacanți v-au dat cea mai mare bătaie de cap?

— Mi se pune adesea această întrebare și întotdeauna, nu știu de ce, numai despre atacanți. Dar mijlocașii, iar uneori chiar și fundașii sînt azi tot atît

— Vezi ce pășesc fotbalisti?

de periculoși. Kolotov, Muntean, Konkov sînt foarte greu de oprit. Dar fundașii Logofet, Hurțilava? În linia de înaintare ei pot fi și atacanți excelenți și nu mai puțin periculoși decît, să spunem, Șevcenko, Kojemeakin, Fetisov.

Dacă e să-l numesc însă pe atacanții cei mai periculoși, atunci trebuie să pomenesc numele unor virtuozii străini: Pele, Eusebio, Ljubanski. Ei acționează rapid, surprinzător, nu iartă nici cea mai mică greșală a apărării.

— Ce părere aveți despre fotbalul feminin?

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo.
g dialog dialog dialog o
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog. di
dialog dialog dialog dialog
oa dialog dialog dialog dialo

— Cînd eram copil, în echipa noastră juca și o fetiță. Juca foarte bine și o socoteam „de-a noastră”. Și totuși mi-e greu să răspund la întrebare. Deși doresc, n-am izbutit încă să văd echipele feminine la lucru. E posibil ca fotbalul feminin să aibă dreptul la existență, dar multe aspecte — și din punct de vedere estetic, și din punct de vedere fiziologic — îmi par îndoielnice.

— Cînd intenționați să abandonați sportul?

— Cu cît voi juca mai mult, cu atît va fi mai bine. Dorința mea cea mai mare e să particip la viitorul campionat mondial.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv; mai ales dacă ea este de interes general.

Drama de la Mayerling

I.
— Care este adevărul istoric în drama de la Mayerling?
Stănculescu Maria
Craiova

R.
— Într-adevăr, „drama de la Mayerling” n-a fost numai deznodămîntul unei idile a doi nobili: Maria Vetsera și Rudolf de Habsburg. Îndărătul ei a existat o realitate istorică mai puțin romantică, astăzi în parte cunoscută.

Rudolf de Habsburg, fiul lui Franz Ioseph, a fost o personalitate contradictorie. Era un ins cu un dezechilibru psihic foarte marcat (cu furii care se învecinau adesea cu accesele de nebunie), cu o ereditate încărcată, cu o viață de neîntrerupte chefuri și aventuri amoroase (din pricina uneia din ele s-a ales de altfel și cu o boală care i-a zdruncinat rău sănătatea) și în același timp afișînd atitudini protestatere în politică, luînd aere de frondă care-l scoteau din sărite pe împărat.

Încordarea relațiilor dintre tată și fiu a atins punctul culminant atunci cînd acesta din urmă s-a lansat, în vîzul lumii, într-o aventură cu Maria Vetsera, o făptură cu un aer candid și visător, dar se pare că minată și de o mare ambiție, dublată în anume privințe de o experiență destul de apreciabilă. Sub înrîurirea ei, Rudolf cere desfacerea căsătoriei sale legitime, iar la 27 ianuarie 1889 apare la un bal al ambasadorului Germaniei cu amanta și mama acesteia. La acest bal, Maria Vetsera o înfruntă deschis și insolent pe Ștefania, soția lui Rudolf. În timp ce toată lumea se inclină la intrarea prințesei moștenitoare, Maria Vetsera rămîne cu capul sus.

Dublul afront adus casei imperiale a făcut să se reverse un pahar de multă vreme plin. Franz Ioseph îi ordonă lui Rudolf să se despartă numaidecît de amantă, sub sancțiunea dezmoștenirii. Rudolf cere îngăduința să se mai vadă o ultimă oară cu amanta. Cu prilejul acestei ultime întrevederi, care a durat două zile, s-a produs — în împrejurări încă nu destul de limpezi — și ceea ce așa-numita „mică istorie” a numit apoi „drama de la Mayerling”.